

ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Ἐν Ἑλλάδι... Δρ. ν. 3.—
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ » » 3,50

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΤΙΜΑΤΑΙ

Λεπτῶν... 15
261—Γραφεῖον ὁδ. Ἑρμοῦ—261

Οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ κκ. συνδρομηταὶ δύνανται ν' ἀποστείλωσι τὰς συνδρομάς των διὰ γραμματοσήμου ἑλληνικοῦ, ἀγγλικοῦ καὶ γαλλικοῦ.

Εἰς τοὺς πληρόνοντας τὴν συνδρομὴν τῆς «Ἀθηναίδος» δίδεται Δωρεὰν χρωματισμένη εἰκὼν.

Ὁ Κύριος ἡμῶν ἦτο εὐμενὴς πρὸς πάντας. Ἐὰν δὲν ἦτο τοιοῦτος, οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἠθελον τὸ ἀνακαλύψει. Οὐ μόνον ἦτον εὐμενὴς ἐν τῇ ἐνεργείᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λόγῳ, τοῦτο δὲ εἶναι ἡ ἀρίστη ἀπόδειξις ἀληθοῦς εὐμενείας ὑπερβαίνουσα καὶ τὴν ἐκ τῶν πράξεων διδομένην. Ὀλίγοι ἐξ ἡμῶν θὰ ἦσαν σκληροὶ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ, ἀλλ' ἡ γλῶσσα εἶναι ἀτίθασσον μέλος καὶ βραδέως ὑποτάσσεται εἰς τὴν ἀγάπην. Ἡ γλῶσσα κόπτει, κεντᾷ καὶ πλήττει πλείοντερον σφύρας. Ποία κακία εἶναι πλείοντερον ταύτης ἐγγικτικῆς; Ἀξίζει ν' ἀποθάνῃ τις ὅπως ἀπαλλαγῇ ταύτης. Πολλοὶ μεταβάλλουσι τὴν καρδίαν ἀλλὰ φυλάττουσι τὴν παλαιὰν γλῶσσαν.

Ἐκ πάντων τῶν διδασκάλων ὅσοι ποτὲ ἐζησαν, ὁ Ἰησοῦς ἦτο ὁ μᾶλλον εὐπροσέγγορος εἰς τὸν λαόν. Ὁ κακὸς κόσμος καὶ ὁ μὴ κακὸς ἐπίσης ἀνεγνώριζε τοῦτο καὶ τὸ ἐξετίμα. Εἶπον ὅτι ἐλάλει πρὸς καλὸν αὐτῶν, καὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ προσβληθῇ τις ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἐκτὸς ἂν ἦτον ἀλαζών καὶ ἀμαθής. Ἐλάλει μετ' ἀγάπης. Οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἄνθρωπος ἐνώπιον αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ εὐμένεια καὶ ἀγάπη ἦσαν ὡς τὰ ἑαυτοῦ. Ὑπῆρξαν ἄλλοι ἄνθρωποι οἵτινες ἦσαν εὐμενεῖς εἰς ἐκείνους οἵτινες ἦσαν εὐμενεῖς πρὸς ἑαυτούς. Ἄλλοι ἄνθρωποι

ὑπῆρξαν οἵτινες ἠγάπων τοὺς φίλους των, ἀλλ' οὐδέποτε πρότερον ὑπῆρξεν ἄνθρωπος ὅστις ἦτον εὐμενὴς πρὸς πάντας, καὶ ὅστις ἠγάπα πράγματι τοὺς ἐχθρούς του. Ἦτο θαῦμα ἀγαθότητος καὶ ἀδιακόπως ἐξέπληττε καὶ αὐτοὺς τοὺς μαθητάς του. Οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ μετρήσωσιν αὐτὸν διὰ τῆς γνώσεως ἐτέρων ἀνθρώπων, καθὼς δὲν δυνάμεθα νὰ μετρήσωμεν τὰ βάθη τῆς ἀτμοσφαίρας διὰ τῆς ἀδοκηθίου ἡμῶν ὁράσεως, διότι δὲν ὑπῆρχε στιγμή ἐφ' ἧς ἠδύναντο νὰ εἰπωσιν ὅτι τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ ἐφθανε καὶ ἔληγεν. Αἱ ἀκτῖνες τῆς λαμπρότητός του ἐξετείνοντο πέραν τῆς γραμμῆς τοῦ ὁρίζοντος αὐτῶν καὶ ἔχυνον τὸν φωτισμὸν των πέραν τῆς θνητῆς αὐτῶν δυνάμεως.

«Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσιν.» (Λουκ. κγ', 34).

Η ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ὁ ἀληθὴς πλοῦτος παντὸς ἔθνους στηρίζεται ἐπὶ τῆς καλλιέργειας καὶ παραγωγῆς τῆς γῆς. Ἐκαστος ὁμολογεῖ ὅτι παρ' ἡμῖν ἡ τῆς γῆς καλλιέργεια δὲν συμβαδίζει πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν κλάδων τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Αἱ ἐπιστῆμαι ἐν Ἑλλάδι καλλιερгоύνται καὶ πρόοδος καθεκάστην ἀναφαίνεται λίαν ἐνθαρρυντικῇ. Ἀλλ' ὁ μαρασμοὸς καὶ ἡ ἔλλειψις πόρων φαίνονται οὐδὲν ἦττον εὐρείας λαμβάνοντα διαστάσεις. Ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ πρὸς τὰ γράμματα ῥοπή δὲν ἀρκοῦσι πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν δυνάμεων ἐνὸς ἔθνους. Ἡ παραμέλεισις τῆς γεωργίας καὶ ἡ οὐδεμία πρόοδος αὐτῆς καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς κινήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τοῦ «Γενικοῦ Πίνακος τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ ἔτος 1875», διότι μέχρι τοῦ ἔτους τούτου ἔχομεν μέχρι τοῦδε δημοσίευμα, βλέπομεν ὅτι τὰ κατὰ τὸ ἔτος ἐ-

κεῖνο εισαχθέντα ἐν Ἑλλάδι γεωργικὰ ἐργαλεῖα ἀνέρχονται εἰς τὸ εὐτελές ποσὸν 7564 δρ. ἐνθ' ἡ τῶν κιγκυλίων (*Quincailletie*) εισαγωγὴ ἀνέρχεται εἰς τὸ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν 802341 δρ., ἡ τῶν χειροκτίων εἰς 67866 δρ. ἢ ἡ τῶν μυρωδικῶν εἰς 177812 δρ. Ἡ εὐγλωττία τῶν ἀριθμῶν τούτων καθίστησι πᾶσαν παρατήρησιν περιττήν. Οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὅτι εὐδαιμονέστεραι χῶραι θεωροῦνται καὶ πράγματι εἰςί σήμεραν αἱ γεωργικὰ ἔχουσαι προϊόντα. Ἐάν αἱ ἐν Ἑλλάδι χέρσοι μέχρι τοῦδε ἡμῶν καίαι ἐκαλλιστογούντο εἰσαγομένων τῶν τελείων ἐν χρήσει ἐν τε τῇ Εὐρώπῃ καὶ τῇ Ἀμερικῇ γεωργικῶν ἐργαλείων θὰ εἴχομεν τὴν χώραν ἡμῶν ἀληθῆ παράδεισον. Ἡ ἀνάπτυξις ὅμως τῆς γεωργίας συμβαδίζει καὶ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας. Εἰς ἀμφοτέρα ταῦτα πρέπει ἡ μέριμνα τῶν διεπόντων τὰ τῆς ἐπικρατείας ἡμῶν νὰ στραφῇ.

Ο ΦΙΛΕΛΛΗΝ ΣΑΜΟΥΗΛ ΧΑΟΥ

Ἡ εἰκὼν ἦν σήμερον ἐν τῇ «Ἀθηναίδι» χαράσσμεν εἶναι ἡ τοῦ ἀειμνήστου δόκτορος Σαμουήλ Γρίδλεϊ Χάου, ἀνδρὸς οὗ τὸ κλέος ἀφθιτον καὶ ἡ μνήμη ἀγήρω. Φιλοξενούντες ἐν μέσῳ ἡμῶν τὴν διακεκριμένην τοῦ βίου αὐτοῦ σύντροφον, τὴν σεβάστην χήραν Χάου, ἐνομίσαμεν καθήκον ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀειμνήστου αὐτῆς ἀνδρὸς νὰ χαράξωμεν καὶ βιογραφικὰς τινὰς σημειώσεις.

Ὁ ἐξοχος οὗτος ἀνὴρ ἐγεννήθη ἐν Βοστόνῃ τῇ 10 Νοεμβρίου 1801. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ιδιοκτῆτης πλοίων ἡ δὲ μήτηρ, ἡ ὥραία καὶ ἀγαθὴ Πάττη Γρίδλεϊ, διεκρίνετο ὡς μία τῶν καλλίστων γυναικῶν τῶν χρόνων ἐκείνων κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὴν ψυχὴν. Ὑπερηγάπα δὲ τὸν ἀειμνήστον υἱὸν τῆς Σαμουήλ. Ἡμερᾶν τινα ὁ ῥιψοκίνδυνος Σαμουήλ ῥιψθεὶς ἐπὶ τεμαχίου πάγου ἐπιπλέοντος ἐντὸς τῆς θαλάσσης ἐβυθίσθη καὶ μικροῦ δεῖν ἐπνίγετο. Ὁ πατὴρ του ἰδὼν αὐτὸν ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει ἄμα σωθέντα τῷ λέγει· «Πήγαινε εἰς τὴν μητέρα σου καὶ εἰπέ αὐτῇ νὰ σε δεῖρῃ.» Ὁ σάκκισ ὁ Σαμουήλ διηγείτο τοῦτο, ἔλεγε μετὰ φωνῆς συμπαθοῦς «ἔδραμον εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἡ γλυκεῖα μήτηρ μου δὲν μὲ ἔδειρε».

Ἐνθ' ἐφοῖτα ἐν τῇ σχολῇ τῆς Βοστόνης μέγα τι πολιτικὸν ζήτημα διήρει τοὺς πολίτας τῆς Βοστόνης· ἡ δὲ διαίρεσις ἐξηπλώθη καὶ ἐν τῇ σχολῇ· ὁ Σαμουήλ ἦτο μετὰ τῆς μειονότητος. Οἱ ἐταῖροί του πτοηθέντες ὑπὸ τῶν ἀπειλῶν τῶν συμμαθητῶν τῶν μετέβαλον γνώμην, μόνον ὁ Σαμουήλ ἐνέμεινε πιστὸς ἐν ταῖς πεποιθήσεσι αὐτοῦ· ὅθεν ἡμέραν τινα λαβόντες αὐτὸν οἱ λοιποὶ τὸν ἐκρήμνισαν ἀπὸ τῆς κλίμακος. Δεκαεπταετῆς εἰσῆλθεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς *Providence*, ἐξ οὗ ἐξῆλθεν ἰατρός καλῶς κατηρτισμένος μετὰ τέσσαρα ἔτη. Καὶ τοι ἐπιμελῶς διήκουσε τὰ μαθήματα δὲν ἔπαυε νὰ ἐνοχλῇ τοὺς καθηγητὰς αὐτοῦ διὰ τῆς ζωηρότητος καὶ τῶν ἀτακτημάτων του. Ἡμέ-

ραν τινα βοηθούμενος καὶ ὑπὸ ἑτέρων συμφοιτητῶν ἀνεβίβασε εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα τῆς σχολῆς τὸν ἵππον τοῦ πρυτάνεως, ἐνθα ἀνευρέθη μετὰ πολλὰς ἡμέρας.

Εἶχεν ἔδη ἀρχίσει νὰ ἐξασκῇ τὸ ἱατρικὸν αὐτοῦ ἐπαγγέλμα ἐν Βοστόνῃ ὅτε ἐξεργάγη ἡ Ἑλλ. Ἐπανάστασις τοῦ 1821. Ἡ αἰφνιδία λάμψις ἡ ἀνατείλασα ἐπὶ τῆς κλασσικῆς τῆς Ἑλλάδος γῆς ἀνέφλεξε τὴν καρδίαν τοῦ νεαροῦ Ἀσκληπιάδου. Ἀλλ' οὐδεὶς πλὴν τοῦ διασέμου ζωγράφου Γίλμπερτ Στούαρτ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν πλοῦ ἐπικινδύνου καὶ μακροῦ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. Ἐπιβίβασθεις εἰς βρῆκιον Ἀμερικανικὸν ἀπεβίβασθη τὸ πρῶτον εἰς Μελίτην, ὅθεν δι' Αὐστριακοῦ πλοίου μετέβη εἰς Μονεμβασίαν· ἐφοδιασμένος μὲ ἐπιστολὴν συστατικὴν τοῦ Ἰδουάρδου Ἐβερρεττ ἐπροχώρησεν ἀμέσως πρὸς εὔρεσιν τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως. Ὁ νέος Σαμουήλ ταχέως ἐξωκειώθη πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν τῶν Ἑλλήνων ἐκτιθέμενος εἰς κινδύνους καὶ ὑφιστάμενος στερήσεις ὡς καὶ οἱ συναγωνισταὶ του· τὰ πάντα ἀγογγίστως ὑπαμένων καὶ ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσιν. Ἠλπίζεν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἤθελε ταχέως ἀνακτήσει τὴν αὐτονομίαν αὐτῆς ἐνεκα τῶν θυσιῶν εἰς αὐτὴν ὑπεβάλλετο καὶ τῆς μεγάλης αὐτῆς αὐταπαρνήσεως. Τὰς ἐλλείψεις τῶν νέων Ἑλλήνων ἐβλεπε μὲ ὄμμα ἀληθῶς ἐλευθέρου ἀνδρός. Τέκνα δουλείας ἐπὶ μακρὰν σειρὰν αἰῶνων ὑπὸ ζυγὸν ταπεινοῦντα καὶ ἐξευτελιζόντα τὸν ἀνθρώπον, δὲν ἠδύνατο ἀμέσως ν' ἀφήσῃσι πᾶσας τὰς εἴξεις μὲ τὰς ὁποίας τοὺς ἐξέθρεψεν ὁ δεσποτὴς· ἀλλὰ μεθ' ὅλας αὐτῶν τὰς ἐλλείψεις ἐμάχοντο καρτερικῶς ἐν πάλλῃ ἀνίσῃ, οὕτω δὲ ψυχὴ εὐγενὴς ὅποια ἡ τοῦ νέου Σαμουήλ ἐνεστερνίσθη τὸν ἀγῶνα αὐτῶν ὡς ἰδίον καὶ πρὸς τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν ἦν ἐπιεικής. Ἀλλ' ἐκ τῶν πολλῶν στερήσεων καὶ κακουχιῶν προσεβλήθη ἡ ὑγεία του καὶ ἐπὶ μακρὸν διετέλεσεν ἀσθενής. Ἀλλὰ οὐδὲν ἠδύνατο ν' ἀποθαρρύνῃ αὐτὸν καὶ ἀποτρέψῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ χάριν τοῦ ὁποίου ἀφιέρωσε τὰς ὥραιότερας τοῦ βίου του ἡμέρας. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀφοῦ ἔμεινεν ἐπὶ ἐξ ὅλα ἔτη ἐν Ἑλλάδι, εἶδεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα, τοῦτο δὲ χάριν αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς ἀναστάσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πείνα καὶ ἡ γυμνότης ἐμάστιζον τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀνηλεῶς ἐδεκάτιζον τὰ τέκνα αὐτῆς· ἐχρειάζοντο λοιπὸν ἐπικουραὶ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀτυχῶν τῆς τυραννίας θυμάτων. Ὁ ἀκάματος ἥρωας μεταβὰς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ συνηγόρησεν εὐγλωττῶς ὑπὲρ τῶν δεινοπαθόντων, ἀμέσως δὲ οἱ συμπολιταὶ του ἔσπευσαν διὰ μεγάλων χρηματικῶν συνδρομῶν νὰ σώσωσιν ἀπὸ τοῦ θανάτου τὰ ἀτυχῆ τῆς Ἑλλάδος τέκνα. Αἱ μητέρες τῆς Ἀμερικῆς ἐδίδον τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ αὐτὰ τὰ παιδιὰ τὰ παιγνιδία των. Τὰς πλουσίας τῶν συμπολιτῶν του συνδρομὰς διένειμεν αὐτὸς ὁ περικλητὸς Σαμουήλ Χάου προσέχων ἵνα μὴ γίνηται κατάχρησις περὶ τὴν διανομὴν. Ἡ κυρία ἀποθήκη ἦν ἐν Αἰγίνα καὶ πλησίον αὐτῆς ἐνθα εἶχον συρρεύσει πλεῖστα αὐτῶν